

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Навчально-науковий інститут лісового
і садово-паркового господарства
Кафедра відтворення лісів та лісових меліорацій

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ВІДТВОРЕННЯ ЛІСІВ ТА ЛІСОВА МЕЛІОРАЦІЯ В УКРАЇНІ: ВИТОКИ, СУЧАСНИЙ СТАН, ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ АНТРОПОЦЕНУ

(присвячена 100-річчю кафедри відтворення лісів
та лісових меліорацій)

6-8 листопада 2019 р.

м. Київ, Україна

РОЛЬ ЗАХИСНОГО ЛІСОРозВЕДЕННЯ У ВІДНОВЛЕННІ ДОВКІЛЛЯ

В.М. Малиуга, кандидат сільськогосподарських наук,

В.В. Міндер, кандидат сільськогосподарських наук,

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ, Україна*

Захисні лісові насадження (ЗЛН) являють собою надійний, безпечний, довготривалий, ефективний засіб протидії ерозійним процесам, як фактичний екологічний «каркас» забезпечують збалансування ландшафтів. Вони разом із природними лісами та різними видами інших рослинних угруповань мають бути представлені у більшості складових структурних елементів майбутньої екологічної мережі. Вдало створені лісомеліоративні протиерозійні насадження, які з часом поступово, поетапно формують лісове середовище, що здатне відповідати вимогам природного лісу, спроможні ефективно діяти у часі та просторі.

У часі – від моменту створення, приживлення, подальшого формування структури, росту та розвитку лісостану до поширення меліоративного впливу наступних поколінь. *У просторі* – вище (маючи високорослі види деревних рослин), глибше (розвиваючи потужну кореневу систему), далше за будь-яке рослинне угруповання, проявляючи пертинентний (той, що поширюється) вплив. *ЗЛН здатні ефективно захистити інші складові частини агроландшафтів, посилюючи їхню біологічну стійкість за рахунок збереження багатого біорізноманіття.*

Отже, враховуючи важливість застосування таких насаджень, гарантуючих успішність заходів ефективної дії майбутньої екологічної мережі України, виникає потреба роз'яснення всім громадянам нашої країни ролі захисного лісорозведення у відновленні довкілля. Справа в тому, що Закон України «Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки» прийняли, а виконати його у зазначені терміни не вдалося. Проте, необхідність його виконання залишається надзвичайно актуальним завданням.

Одним із прорахунків попереднього етапу захисного лісорозведення було те, що суспільну думку налаштували на швидке

отримання результатів позитивного впливу від ЗЛН. Треба чітко усвідомлювати, що миттєвого ефекту від застосування ЗЛН отримати неможливо. Представникам рослинного покриву, які повинні використовуватися у справі лісорозведення, потрібен час на приживлення, ріст, розвиток і пристосування до невластивих умов місцезростання. З часом, змінивши первинні (інколи надзвичайно жорсткі) умови, ЗЛН здатні сформувати повноцінні лісостани штучного походження. Лісомеліоративні насадження для ефективної дії повинні мати проектний вік не менше 30 років, що у сукупності з іншими причинами призвело до розчарувань і не бажань підтримати програму створення екомережі, яка потребує значних інвестицій, проте обов'язково стане надійним гарантом стійких лісоаграрних ландшафтів.

Не можна відродити українську душу, не порятувавши спершу нашу рідну природу – хай і не в такому щедротному вигляді, але бодай фізично й психологічно не травмуючому. І так і буде! Україна знову стане казковим краєм і явить зачудованому людству не тільки велич свого Духу, але й феноменальність нашої Природи (Губко О. Т., 2010). Основою філософії відновлення належного екологічного стану довкілля України має бути розуміння цілісності – Творця, природи, людини і людства. Для подальшого розвитку планетарного суспільства варто обов'язково враховувати природне середовище, для захисту і покращення якого застосовують ЗЛН.

Важливо оцінити стан діючих лісомеліоративних насаджень і виконання ними своїх функцій. За необхідності забезпечити реконструкцію існуючих і безпомилкове створення недостаючих. Саме ці положення підкреслюють актуальність і необхідність розвитку захисного лісорозведення України у поточному тисячолітті, як визначного чинника поліпшення екологічного стану довкілля в цілому. Необхідно скористатися багатим досвідом нашої держави, який витримав випробування часом.

Нині ми не маємо права на прорахунки та зволікання, в нас зовсім мало часу, щоб встигнути вплинути на поліпшення ситуації з навколишнім природним середовищем. Захисні лісові насадження разом із пралісами та іншими природними лісами, змінюючи мікроклімат зайнятих територій, позитивно впливають і на макроклімат, тобто на все довкілля – завдяки чого здатні виконувати справжню глобальну місію.